

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ รวมทั้งมุ่งเน้นที่จะพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นฐานสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถทางวิชาการ ตลอดจนการพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยีระดับสูงให้กับประเทศต่อไป นับตั้งแต่อดีต เป็นที่ยอมรับกันว่า มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งของผู้ทรงความรู้หรือผู้ทรงปัญญา (Scholars) ที่สำคัญก็คือ ชุมชนนี้เป็นแหล่งศึกษาทางวิชาการและเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงมีลักษณะเป็นแหล่งทางวิชาการของสังคม ตลอดจนเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทความรู้และวิชาชีพให้แก่มวลชน ดังนั้นงานหลักของมหาวิทยาลัยจึงเป็นงานที่สนับสนุนทางด้านวิชาการ

จากบทบาทของมหาวิทยาลัยที่กล่าวมาสามารถกำหนดกรอบภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยที่เป็นที่ยอมรับ 4 ประการคือ

1. การถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเป็นการดำเนินการผ่านระบบการเรียนการสอน ตามระยะเวลาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เพื่อผลิตบัณฑิตไปพัฒนาสังคม และส่งเสริมคุณภาพของประชากรในแต่ละสังคม
2. การแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ด้วยการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาการ หรือเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไปและช่วยให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมความรู้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. การบริการทางวิชาการแก่สังคม อันเป็นการนำความรู้ในมหาวิทยาลัยมุ่งไปสู่สังคมโดยตรง และเพื่อให้ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยแพร่กระจายไปสู่ประชากรให้กว้างขวางที่สุดเพื่อที่จะใช้ประโยชน์ของความเป็นแหล่งวิชาการได้อย่างทั่วถึง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนให้มีความใกล้ชิด ผูกพัน และเกื้อหนุนซึ่งกันและกันยิ่งขึ้น
4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนหนึ่งสถาบันทางด้านวัฒนธรรมด้วย จึงถือเป็นภาระหน้าที่ในการสืบสาย ถ่ายทอด อนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม เพื่อรักษาความเป็นชาติไว้

จากภารกิจดังกล่าวข้างต้น อาจารย์จัดว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมากที่สุดที่จะช่วยให้ภารกิจของมหาวิทยาลัยบรรลุดุประสงค์ อาจารย์จึงต้องเป็นผู้ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายุคสมัยของความรู้เพื่อจะสามารถแสดงบทบาททั้ง 4 ประเภท ของมหาวิทยาลัยหน้าที่และลักษณะงานของอาจารย์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดมีดังนี้

1. หน้าที่ความรับผิดชอบ ได้แก่ ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การศึกษาอบรมการวิจัยค้นคว้าในสาขาวิชาการและคณะวิชาชีพชั้นสูง การให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิต นักศึกษาการให้บริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติได้แก่ การสอนวิชาการหรือวิชาชีพในสาขาวิชาการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นที่ปรึกษาของนิสิตนักศึกษา ค้นคว้าและวิจัยทางวิชาการชั้นสูง ให้บริการแก่สังคมและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

Ernest Boyer (1991 : อ้างถึงใน อุดลย์ วิริยเวชกุล. 2541 : 30 - 31) ได้เสนอแนะให้มีการจัดบทบาทหน้าที่ของคณาจารย์เสียใหม่ คือ แทนที่จะมีหน้าที่เกี่ยวกับการสอน วิจัย และการบริการ การพิจารณาหน้าที่ของผู้ทรงคุณความรู้โดยวิธีใหม่นี้อ้างว่า คณาจารย์มีความรับผิดชอบในงานสำคัญพื้นฐาน 4 ประการคือ

1. ทำให้ความรู้ก้าวหน้า (Advancing Knowledge)
 2. สังเคราะห์และผสมผสานบูรณาการความรู้ (Synthesizing and Integrating Knowledge) หมายถึง การประมวลความรู้ที่มีอยู่กระจัดกระจายมาทำให้เป็นหมวดหมู่ และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งต้องเป็นคณาจารย์ที่ทรงความรู้อย่างแท้จริงเท่านั้น จึงจะสามารถทำได้ และไม่ใช่เป็นการวิจัยในความหมายที่ว่าการวิจัย คือการค้นพบใหม่หรือสร้างความรู้เพิ่มเติมใหม่

3. การประยุกต์ความรู้ (Applying Knowledge) หมายถึง การนำความรู้ที่มีอยู่แล้วและอาจจะกระจัดกระจายอยู่ในรูปแบบ และสถานที่ต่าง ๆ นั้นมาประยุกต์ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เช่น ในการสร้าง หรือประดิษฐ์เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ หรือสิ่งประดิษฐ์ หรือเครื่องมือหรือแบบทดสอบอื่นใดเพื่อใช้ในการกิจหรือเพื่อการใช้สอยต่าง ๆ เป็นต้น

4. เป็นผู้แทนองค์ความรู้โดยการสอน (Representing Knowledge Through Teaching) หมายถึง คณาจารย์ที่สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันมุ่งถึงขบวนการที่ทำให้ นักศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความรู้ ในบทบาทข้อนี้อาจารย์จะต้องมีความรู้รอบและรู้ลึกในวิชานั้น ๆ ชนิดที่เป็นที่ยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญที่สอนในวิชาเดียวกัน และได้พิสูจน์ให้เห็นว่านักศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความรู้ และความสามารถในวิชานั้นจากการสอนของอาจารย์ที่จะต้องปรับ

เปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อจูงใจให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนและการแสวงหาความรู้ กล่าวอย่างเฉพาะเจาะจงก็คือ ต้องเป็นการพิสูจน์ว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง และมีใช่เป็นการสอบชนิด "เอาใจหรือตามใจ" นักศึกษาโดยวิธีการป้อนทุกอย่างเพื่อให้ศึกษามีความพึงพอใจเท่านั้น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า ภารกิจหลักที่สำคัญที่สุด คือ การใช้การศึกษา และการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิต ดังนั้นบทบาทด้านการสอนจึงถือได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของอาจารย์ที่ต้องควบคู่ไปกับการสอน ก็คือ การศึกษาค้นคว้ารวมทั้งการเขียนผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการให้เกิดขึ้นแก่มหาวิทยาลัย เพราะมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาในระดับสูงที่มีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากสถาบันการศึกษาในระดับอื่น ๆ ดังที่สายหยุด จำปาทอง (2531) ได้สรุปไว้คือ

1. มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่
2. มุ่งผลิตผู้ประกอบการวิชาชีพชั้นสูง
3. มุ่งนำและพัฒนาสังคมมากกว่ารับใช้สังคม
4. มุ่งความล้ำเลิศและความเป็นเลิศทางวิชาการ

จากเหตุผลข้างต้น อาจารย์จึงต้องมีการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อใช้ในการสอนและให้ผู้เรียนมีความรู้ทันต่อยุคและเหตุการณ์ เป็นผู้ที่มีคุณภาพและสามารถนำความรู้ที่ค้นคว้าไปถ่ายทอดให้นักศึกษาเป็นผู้มีคุณภาพ (สายหยุด จำปาทอง, 2531) ได้ให้ความเห็นว่า ตัวชี้วัดคุณภาพของอาจารย์คือการศึกษาถึงความก้าวหน้าพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการมากน้อยเพียงใดหรือก็คือผลงานทางวิชาการของอาจารย์ (Scholarly Productivity) อันหมายถึงผลงานทางวิชาการของอาจารย์ที่ปรากฏออกสู่สังคม เพราะผลงานทางวิชาการเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านวิชาการและวิชาชีพ กล่าวคือ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้า ความลึกซึ้งของความคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงการปฏิบัติงาน (Boll, 1985 : 226) และเป็นสิ่งที่แสดงถึงความประณีต ละเอียดรอบคอบทางวิชาการของอาจารย์ (ไพฑูริย์ ดินลารัตน์, 2533) และสนองความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการที่ขยายตัวอย่างกว้างขวาง และเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อีกทั้งเป็นสิ่งที่ช่วยในการเผยแพร่ความรู้ ความคิดและวิทยาการให้แพร่หลาย ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสิทธิภาพของวิชาชีพ ส่งเสริมวิชาชีพให้เป็นวิชาชีพอย่างสมบูรณ์และได้รับการยกย่องจากสังคม (องอาจ กิระนันท์, 2527 : 11) เหตุนี้ในวงการศึกษาก็จำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัย พร้อมทั้งแสดงออกให้ปรากฏสู่สังคม ผลงาน

เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (กรณีการ มูลทวิ. 2539 : 2 - 3) รวมทั้งเป็นเครื่องชี้
คุณภาพทางวิชาการอีกด้วย

คณะผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่ในการสอนและผลิตผลงานทางวิชาการ จึงเห็นถึงความสำคัญ
ของทรัพยากรสารสนเทศ และมีความเห็นว่าควรศึกษา ให้ทราบถึงข้อเท็จจริงว่า ในปัจจุบัน
คณาจารย์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการเขียนผลงาน
ทางวิชาการมากน้อยเพียงใด และยังมีความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนางาน
ทางด้านวิชาการจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมากน้อยเพียงใด เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของ
มหาวิทยาลัย รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามที่
ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในการเขียนเชิงวิชาการ
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เกี่ยวกับรูปแบบ ภาษา ความทันสมัย ตลอดจน
ขอบเขตและลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ
2. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการเขียนเชิงวิชาการของ
อาจารย์ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการเขียนเชิง
วิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติเกี่ยวกับรูปแบบ ภาษา ความทันสมัย
ตลอดจนขอบเขตและลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ

สมมติฐานของการวิจัย

ความต้องการและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการเขียนเชิงวิชาการของอาจารย์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติแตกต่างกันด้านรูปแบบ ภาษา ความทันสมัย ขอบเขตและ
ลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการเขียนเชิงวิชาการ ในด้านรูปแบบ ภาษา ความทันสมัย ขอบเขต และลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์ประจำชาวไทย ที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2543.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเขียนเชิงวิชาการ หมายถึง ผลงานที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าและวิจัยอย่างมีระบบในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างกว้างขวางหรือเฉพาะเจาะจงในแง่ใดแง่หนึ่ง มีหลักฐานอ้างอิง

ที่เชื่อถือได้ และมีความประณีตในการเขียน จัดทำเรื่องเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และอ้างอิง อาจปรากฏในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไลต์ทัศนวัสดุอุปกรณ์ ไลต์ทัศนอุปกรณ์

2. ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุตีพิมพ์ วัสดุไมตีพิมพ์ และวัสดุอิเล็กทรอนิกส์

3. ความต้องการทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง ความจำเป็นที่จะใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ที่มีรูปแบบ ภาษา ความทันสมัย ขอบเขต ลักษณะต่าง ๆ กันเพื่อนำมาใช้ในการเขียนเชิงวิชาการ

4. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการมาใช้ในการเขียนเชิงวิชาการตามวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล

5. รูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง วัสดุที่มีการบันทึกสารสนเทศไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไมตีพิมพ์ และวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ

6. ภาษาของทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง ตัวอักษรที่ใช้ในการสื่อความหมายของทรัพยากรสารสนเทศว่าใช้ภาษาใดได้แก่ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน

7. ความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง อายุของทรัพยากรสารสนเทศ นับตั้งแต่เริ่มตีพิมพ์เผยแพร่

8. ขอบเขตของทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง ลักษณะเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่ระบุเนื้อหากว้าง ๆ ทั่วไป เนื้อหารายละเอียดเฉพาะเรื่องหรือหลายเรื่องอยู่ในฉบับเดียวกัน

9. ลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง เนื้อหาที่เสนอในเรื่องแสดงแนวคิดโดยการใช้ศัพท์เทคนิค และไม่ใช้ศัพท์เทคนิค

10. วัสดุตีพิมพ์ หมายถึง วัสดุที่มีการบันทึกข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ลงบนแผ่นกระดาษ และสื่อความหมายในรูปของตัวพิมพ์หรือภาพลักษณ์ รวบรวมเป็นเล่มและมีการจัดพิมพ์เผยแพร่

11. วัสดุไมตีพิมพ์ หมายถึง วัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดสารสนเทศและสามารถสื่อความหมายจากข้อมูลที่บรรจุได้โดยอาศัยภาพ หรือภาพและเสียง หรือเสียงเป็นหลัก อาจมีตัวอักษรประกอบหรือไม่ก็มีได้

12. วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วัสดุที่ใช้ในการเผยแพร่สารสนเทศด้วยสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอยู่ในรูปของสื่อบันทึกข้อมูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยหัวเจียวเฉลิมพระเกียรติ
2. ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในการเขียนเชิงวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยหัวเจียวเฉลิมพระเกียรติ
3. ทำให้ทราบถึงปริมาณการจัดและรูปแบบของการเขียนเชิงวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยหัวเจียวเฉลิมพระเกียรติ
4. เป็นการกระตุ้นให้อาจารย์มหาวิทยาลัยหัวเจียวเฉลิมพระเกียรติใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการเขียนเชิงวิชาการมากขึ้น
5. เป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาระบบสารสนเทศของมหาวิทยาลัยหัวเจียวเฉลิมพระเกียรติให้แก่อาจารย์

